

Het Zijper Landschap

Beschermen van de menselijke belevingswaarde van onze leefomgeving

Postbus 8
1755 ZG Petten

zijper.landschap@gmail.com

0226 381287
www.hzl.nl

Visie 2020

1. Inleiding / HZL	5. Recreatie	8. Cultuurhistorie
2. Zijpe	6. Landschap	9. Pallas kernreactor
3. Natuur	7. Milieu	10. Samenvatting
4. Wonen	Bestrijdingsmiddelen	

1. Inleiding

HZL is 22 jaar geleden opgericht als werkgroep met als doelstelling de Zijpe leefbaar te houden door het bewaken van de menselijke belevingswaarde van onze leefomgeving. Sinds die tijd is mede door onze inzet veel bereikt, zoals instandhouding van het duingebied en het strand, inclusief ontmanteling van het schietterrein, door opvolging van de Vogel- en Habitatrictlijnen en wetgeving voor de twee Natura2000-duingebieden in de Zijpe, uitgave fiets- en wandelroutes, blijvende beperking van de snelheid tot 80 km per uur, handhaving uitsluitend laagbouw, beperking van het aantal recreatiewoningen en bewustwording van het risico van bestrijdingsmiddelen. Kortom, de Zijpe is nog steeds een bijzonder aantrekkelijk gebied om te wonen, mede dankzij HZL!

Onderstaand volgt een situatieschets per thema, gevolgd door de visie en/of huidige activiteiten van HZL. Uiteraard zullen activiteiten in de toekomst afhangen van nieuwe (ontwikkelings)plannen, situaties, etc.

2. Zijpe

Ons werkgebied betreft de voormalige gemeente Zijpe, inclusief Callantsoog en Groote Keeten (sinds 2013 is dit gebied opgegaan in de Gemeente Schagen), aangeduid als “De Zijpe”. De polder Zijpe is definitief drooggelegd in 1597; daarvoor was het waddegebied met aan de westelijke kant een smalle duinenrij met Petten en Callantsoog als kustdorpen. De Zijpe heeft een oppervlakte van

ca. 100 km² en telt ca. 11.515 inwoners¹, waarvan meer dan de helft ouder dan 45 jaar en een aanzienlijke minderheid daarvan 65+'ers; het gemiddeld inkomen per inwoner bedraagt €25.000. Er staan ca. 5.000 woningen. De Zijpe telt 1.270 bedrijfsvestigingen, waaronder ca. 240 in de agrarische sector, merendeels bollenbedrijven. Het landschap van Zijpe wordt bepaald door de trits zee/strand-duin-duinzoom-polder-dijk; deze combinatie maakt de Zijpe **uniek**.

3. Natuur

Natura 2000

In Noord-Holland zijn o.a. zowel het Zwanenwater en Pettemer Duinen als de Duinen Den Helder-Callantsoog aangewezen als Natura 2000-gebied, evenals het natuurgebied De Putten en Abtskolk. In 2018 heeft de provincie Noord-Holland een beheerplan goedgekeurd voor het Zwanenwater en de Pettemer Duinen van 288 blz. Dit gebied wordt beschouwd als een van de mooiste duingebieden van Noord-Holland en is beschermd op grond van de Wet Natuurbescherming. De uitgewerkte

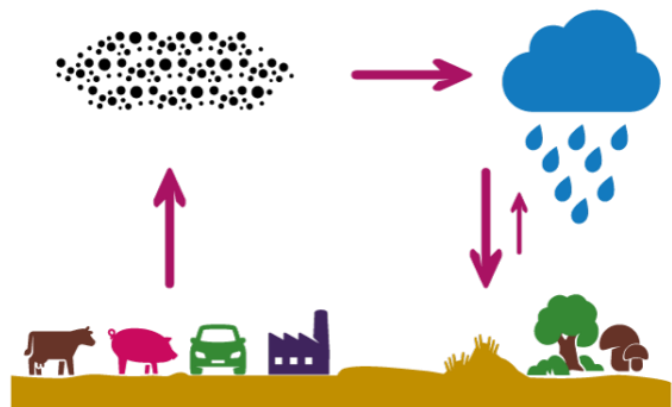

Natura 2000 doelen voor beide aangewezen gebieden betreffen zgn. instandhoudingsdoelstellingen voor habitattypen (leefgebieden van dier- en plantensoorten). Belangrijkste knelpunten zijn de hoge stikstofneerslag, die leidt tot vermesting en versnelde ontkalking en een gebrek aan dynamiek/verstuing vanuit de zeereep door vastlegging, maar volgens het rapport voeren de terreinbeherende instanties Staatsbosbeheer,

Natuurmonumenten en Landschap Noord-Holland natuurherstellende maatregelen uit om de knelpunten aan te pakken.

De EU Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrictlijn (1992) geven aan welke vogelsoorten en welke typen natuurgebieden als leefgebied voor deze soorten beschermd moeten worden. Deze richtlijn is sinds 2013 van kracht voor zowel het Zwanenwater, de Pettemer Duinen en de Duinen Den Helder-Callantsoog als De Putten en Abtskolk.

In het PAS (Programma Aanpak Stikstof) werken Rijk en provincie aan minder stikstofdepositie, sterkere natuur en economische ontwikkeling. Een bouwvergunning kon worden afgegeven nadat was bepaald dat er slechts een geringe toename van stikstof zou zijn tijdens en na de bouw. Per 1 juli 2019 is dit door een uitspraak van de Raad van State gewijzigd en geldt als voorwaarde bij toestemmingsverlening dat

zodanige maatregelen moeten worden getroffen, dat verzekerd is dat de stikstofdepositie op daarvoor gevoelige Natura2000-gebieden niet toeneemt, dit geldt ook voor bv. weiden van vee en bemesten van gronden. Het Rijk is momenteel nog doende de uitspraak uit te werken in concrete wetgeving. Deze wetgevingen zijn van cruciaal belang voor het werk van HZL omdat zij een

¹ bron: www.allecijfers.nl

handvat bieden om bezwaar te maken tegen aantasting van de mooie maar kwetsbare natuur van de Zijpe.

4. Wonen

In 2005 was 1/3 van de woningen in de Zijpe recreatiewoning en het lijkt aannemelijk dat dit momenteel nog steeds het geval is². Deze zijn grotendeels gelegen in of nabij Natura2000-gebied. Om deze gebieden te beschermen is HZL tegen de bouw van nog meer vakantieparken. Woningen die worden gebouwd zouden gericht moeten zijn op senioren (gezien de grote vergrijzing) en starters—van belang is dat bij de verkoop van dit type huizen aspirantkopers die de huizen permanent willen gaan bewonen voorrang hebben. Voorkeur dient te worden gegeven aan intensieve bebouwing binnen de bebouwde kom van dorpen en “verloren percelen”, waarbij rekening wordt gehouden met de leefbaarheid van de dorpen en het landschapsschoon.

5. Recreatie

Recreanten die van de duinen en strand genieten, of van al het andere moois dat de Zijpe te bieden heeft, zijn uiteraard van harte welkom. Maar hun aanwezigheid mag niet ten koste van de natuur gaan en het kan zeker niet de bedoeling zijn dat onze kust een soort pretpark wordt voor feestvierende buitenstaanders.

Sinds enkele jaren richt HZL zich op voorkoming van de realisatie van twee grote plannen die haaks staan op het Natura2000-beleid.

- a) De gemeente Schagen heeft in 2018 een ambitieus bestemmingsplan Kustzone Petten opgesteld, waarover een Milieueffectrapport is opgesteld (MER). De Commissie voor Milieueffectrapportage (Commissie) heeft deze MER getoetst en gesteld dat, afgezien van natuur, geen noemenswaardige effecten optreden (wel neemt de openheid en het zicht op de duinrand af, waarvoor de Commissie maatregelen noemt om deze nadelige effecten te beperken). Echter, in het plan worden ‘beach houses’ en luxe strandpaviljoens op korte afstand van Natura2000-gebied mogelijk gemaakt, terwijl een deel van dit natuurgebied in het bestemmingsplan voor recreatie is bestemd. De Commissie is van oordeel dat hierover essentiële informatie in het MER ontbreekt en adviseert een aanvulling op te stellen waarin de gevolgen verder worden uitgewerkt. Dit deel van het bestemmingsplan staat haaks op de doelstellingen van HZL; de Raad van State heeft het bestemmingsplan in 2019 vernietigd. HZL zal zich blijven verzetten tegen aantastingen als deze van het kostbare en kwetsbare strand en duinengebied.

- b) Daarnaast wil een projectontwikkelaar een vakantiepark aanleggen in de kleine Boskerpolder nabij Groote Keeten, terwijl er al honderden vakantiehuizen in het kleine Groote Keeten met enkele tientallen

inwoners zijn. Ook hier verzet HZL zich tegen, gesteund door inwoners van Groote Keeten

² Sinds het samengaan met de Gemeente Schagen konden geen aparte cijfers voor de Zijpe worden gevonden.

en ook recreanten die al een vakantiehuis daar bezitten. Ook hier zijn juridische stappen gezet.

HZL ziet het belang in van recreatie en recreanten voor de lokale economie. Ook realiseren we ons dat strandvakantievieren in Nederland in plaats van vliegbewegingen naar verre oorden uitstoot van CO₂ kan schelen. Daarom willen wij graag met betrokken partijen meedenken over de ontwikkeling van milieuvriendelijke binnenlandse recreatie, zoals bv. verbeterde fietspaden voor recreatie. Constructie van recreatiewoningen dient binnen de huidige hiervoor aangewezen terreinen te gebeuren en vooral renovatie van bestaande te betreffen. Samengevat, HZL is voor recreatie maar dit mag niet ten koste gaan van de (kust)natuur en het Zijper landschap. Immers, dan lopen we het risico dat het aantal mensen dat geniet van de rust en weidsheid en het duingebied koestert, zal afnemen.

6. Landschap

De polder Zijpe ontleent haar charme aan de openheid en de weidsheid. In open polders passen geen grootschalige windturbines of zonnepaneelparken. De dijken zijn beschermde monumenten; zij zijn tevens een belangrijke factor in de landschappelijke diversiteit.

De gronden in de Zijpe zijn voor 70-80% in gebruik voor agrarische doeleinden. Van oudsher was

het belangrijkste bestaansmiddel de veeteelt bij zeer vruchtbare kleigrond aan de oostkant van de polder en vrij onvruchtbare zandgrond aan de westkant. Dit is snel aan het veranderen. In 1960 waren er in de Zijpe nog twee melkfabrieken en bijna 300 melkveehouders, in Callantsoog betrof dit 53 melkveehouders. In 2005 zijn dat er totaal nog ca. 50, waarvan 9 in Callantsoog³, aangenomen kan worden dat dit aantal thans gehalveerd is. Het landschap is gediend met veehouders. Vee in de wei geeft levendigheid aan het landschap, waarbij de voorkeur uitgaat naar biologische bedrijven.

Veel grasland is omgezet voor de bollenteelt, wat een verarming van het landschap is. De huidige bollenbedrijven zijn voor het merendeel aan de westkant gevestigd op de voor deze teelt geschikte arme zandgrond.

HZL is tegenstander van verdere uitbreiding van het bollenarsenaal.

7. Milieu/bestrijdingsmiddelen

De bollenbedrijven vormen het leeuwendeel van de agrarische sector en zijn van groot belang voor de economie. Daarnaast trekken zij in het voorjaar, wanneer de bollen bloeien, veel toeristen. Nadeel van deze teelt is de grote hoeveelheid bestrijdingsmiddelen die wordt gebruikt. Deze kunnen schade toebrengen aan de gezondheid. Aan deze problematiek wordt landelijk aandacht besteed, o.a. door RIVM-rapportages. Extra aandachtspunt voor de Zijpe is de nabijheid van Natura2000-gebieden bij een groot deel van de bollenvelden,

³ Loo, Frank van Loo: Zuivel uit de Zijpe vanaf 1960, ZHB, 25^e jaargang nr. 4, december 2007

waardoor bestrijdingsmiddelen naar deze kwetsbare natuurgebieden kunnen overwaaien. Gezien de omvang van de bollenvelden in de Zijpe volgt HZL deze kwestie nauwlettend en zit in een klankbordgroep. HZL heeft contacten met diverse (belangen)groepen. Bestrijdingsmiddelen vormen een risico voor mensen, natuur, flora en fauna.

HZL is voorstander van zoveel mogelijk biologische alternatieven in de bollenteelt en, waar relevant, overige agrarische bedrijven. Tevens is op korte termijn van belang dat de regels voor het gebruik van bestrijdingsmiddelen worden gehandhaafd, alsmede communicatie tussen de bollenboer en omwonenden wanneer de boer gaat spuiten, zodat omwonenden hier rekening mee kunnen houden.

Een ander milieuprobleem vormt de, weliswaar kleine, hoeveelheid tritium die als lekkage van kernreactor HFR in sloten terechtkomt, alsmede de hoeveelheid historisch nucleaire afval die opgeslagen is op het terrein. HZL volgt dit en besteedt hier aandacht aan. Hetzelfde geldt voor vervuilde grond afkomstig van de bollenbedrijven die niet wordt “gewassen”.

8. Cultuurhistorie

De Zijpe is, als zeer oude polder, rijk aan cultuurmonumenten: 38 rijksmonumenten, 20 provinciale monumenten en 51 gemeentemonumenten. De vlotbruggen zijn karakteristiek voor de Zijpe, evenals de oude watermolens en de stolpboerderijen. De cultuurhistorie geeft inzicht in onze ontwikkelingsgeschiedenis, voorbeelden zijn de Westfriesedijk, de Boskerpolder, de Grote Sloot, de Pettemer en Hondsbossche Zeewering en de relict dijken.

De Grote Sloot was na de drooglegging de hoofdslagader van de Zijpe die de polder van noord naar zuid doorsnijdt. Belangrijk voor transport en afwatering tot eind 1824, toen het Noordhollandsch kanaal werd geopend. De Grote Sloot ging door het meest vruchtbare deel van de Zijpe. Hier waren destijds de buitenverblijven van de grootgrondbezitters met bosschages, alsmede kapitale stolpboerderijen. Later werd de melk met een schuit door de Grote Sloot naar de melkfabriek gebracht. Thans is het een boezem met rietkragen gelegen aan 4 dorpen met kleine dromerige kerkjes, terwijl aan beide zijden van het water oude stolpen liggen. Daarom heeft de Grote Sloot de speciale aandacht van HZL opdat dit moois voor toekomstige geslachten bewaard blijft. Dit geldt ook voor de parallel aan de Grote Sloot gelegen Ruigeweg, Belkmerweg en Boschweg.

9. Pallas

HZL onderschrijft de waarde van de HFR-kernreactor die o.a. isotopen maakt voor de behandeling van kankerpatiënten voor de wereldwijde strijd tegen deze ziekte. Echter gezien de gevorderde Belgische plannen voor de kernreactor in Mol en eventuele nieuwe innovatieve oplossingen zijn wij voorstander van stopzetten, opruimen en afvoeren van deze reactor zodra dit mogelijk is. In dit kader kan nog opgemerkt worden dat HFR/Pallas in Natura2000-gebied ligt en bouw van Pallas extra stikstofdepositie zal veroorzaken, terwijl tijdens de bouw extra verkeersbewegingen zullen plaatsvinden wat ook extra stikstofdepositie geeft. Gezien de werkgelegenheid die het complex creëert voor de omgeving,

zou ECN haar werkterrein iets kunnen verleggen en bv. nieuwe technieken kunnen ontwikkelen op het gebied van schone energie. Evenwel zonder extra bouwactiviteiten om de natuur niet verdere nadelige gevolgen toe te brengen.

Maar wij realiseren ons dat besluitvorming op het allerhoogste niveau plaatsvindt.

10. Samenvatting

HZL is een vereniging die als visie heeft een Zijpe waar het in de toekomst net zo plezierig wonen

en verblijven is als in het verleden en thans. Hierbij richten wij ons op de natuur (handhaving Natura2000-wetgeving, ook voor stikstofuitstoot bij diverse (bouw)plannen en – activiteiten, geen nieuwe vakantieparken). Tevens richten wij ons op gezondheid (bestrijdingsmiddelen, vervuilde grond, oppervlaktewater), landschap (geen grote wind- en zonne-energieprojecten) en cultuurhistorie. Wij doen dit door met een kritisch maar realistisch en flexibel oog te kijken naar diverse geplande activiteiten en met behulp van deskundige adviseurs bestuurders te wijzen op zaken die niet conform de regelgeving gebeuren of zaken die naar onze mening juist belangrijk zijn. Hierbij zoeken wij vooroverleg met relevante actoren, proberen draagvlak te creëren en doen aan

informatievoorziening. Bij grote kwesties bewandelen wij waar nodig de juridische weg en gaan desnoods tot het uiterste, evt. de Raad van State. Voor kleinere zaken kunnen wij onze zienswijze opstellen en indienen bij relevante autoriteiten; bij individuele gevallen zijn wij altijd bereid advies te geven. Daarnaast streeft HZL samenwerking na met organisaties als Natuurmonumenten en gelijkgezinde verenigingen elders en, heel belangrijk, de inwoners van de Zijpe. Wij staan immers voor bewaken van de menselijke belevingswaarde van onze Zijpe voor alle inwoners, huidige en toekomstige!

